non illis qui in peccato perſiſtunt · et ideo ſoli
pentētes p opera mie oſequent miam pen=
tus liberantē · ¶ Ad · nij · dō · q glo · amb · lo=
quitur de lubrico venalis peccati · a quo aliqs
poſt purgatorias penas qs vapulationē dic
per opa miſericordie abſoluet · Vel ſi loquat
de lubrico mortalis peccati · eſt intelligendum
quantū ad h q adhuc in vita exntes illi qui
ex fragilitate in carnalia peccata inducunt p
opera mie ad penitentiā diſponūtur · vñ talis
nō peribit · i · diſponet p talia opera ad nō p
eundū ¶ Am grādis tñ pena eſt vt ei ꝛc · con
tra aug · dicit · q minimiſſima eſt pena puuloruz
qui tñ alienātur a regno ¶ Et dōm · q h qd
hic dicitur intelligendū eſt de illis qui carent
diuina viſione et hnt conſcietie remoreſum q
ex ppria culpa ea priuent · ¶ Incōprehenſi=
bilia ſunt iudicia eius · Sed cōtra in ps · in la
bris meis pnuntiaui omia iudicia oris tui ·
¶ Et dōm q iudicia in ps · appellātur dei man
data · Apls aūt dicit dei iudicia diſpoſitiones
eius · ¶ Sed varietas ſenſuū et effectus i cre
aturis ꝛc · inquantū videlicet ex diuerſis recep
tionibus qs a creaturis accipimus diuerſas
rōnes attribuimus deo · vt diuerſitas non ſit
in deo ſm rem: ſed ſit diuerſitas ſm rationem
tantum · qd hic dicitur varietas ſenſuū · vel ſm
cōnotata et hoc dicitur varietas effectuū · Et
de hoc in · ij · di · j. li · dictum eſt ·

Solet etiam queri quali
ter dabit ꝛc · Poſtq determina=
uit magiſter de remuneratione
aiarū · et punitōne q prēdit iudi=
cium generale · Hic incipit determinare de re
muneratione et punitōne q erit p iudicii gna
le · Et diuidit in ptes duas · In prima deter
minat de ipo generali iudicio · In ſecunda de
terminat de remuneratōne et pena q genera
le iudicii conſequit · xlix · di · ibi · poſt reſurre
ctionē vero facto impletoq ꝛc · Prima ps di
uiditur in duas · In prima determinat ea q
pinet ad modū iudicij et ad iudicis miſterium
In ſecūda determinat ea q pinent ad iudicis
perſonā · xlviij · di · ibi Solet etiā queri in qua
forma ꝛc · Prima in duas · In pma em inqrit
de iudicij mō · In ſecūda de iudicis miniſtris
ibi · nō aūt ſolus xps ꝛc · Et h ps diuidit in
tres · In prima em ondit quō hoies cum xpo
iudicante pariter iudicabūt · In ſecūda ondit
qd miniſterij angeli in iudicio exhibebūt · ibi
cum aūt in euāgelio legat ꝛc · In tercia pte re
quirit vtrū demones miſtri huius iudicij ſint
futuri torquēdo dānatorū animas in inferno
ibi · a ſolet queri vtrū in inferno ꝛc · Prima ps
diuidit in duas · In prima ondit q quidam
hoies cū xpo iudicabūt · In ſecūda enumerat
quatuor ordines hominū q ad iudicū venūt
ibi · ſunt aūt quatuor ordines ꝛc · Hic eſt du
plex · q · ¶ Primo de iudicio generali · Secun
da de igne q prēdit facē iudicis · ¶ Circa pri=
mum queritur tria · Primo de ipſo iudicio ·
Secūdo de iudicātibus cū xpo ¶ Tertio de his
qui in iudicio iudicabūtur

¶ Quaeſtio prima ·

Ad · j. ſic prēditur · videtur q generale iu
dicium nō ſit futurū · qr vt dr Mau. j. nō
iudicabit deus bis in idipsum: h nūc deus iu=
dicat de ſingulis hominū operibus · cū p? mor
tem vnicuiq penas vel premia p meritis tri
buit · et dū etiā in hac vita quos dā p bonis l
malis operibus premiat vel punit · g videtur q
non ſit aliud iudicū futurū · ¶ Pō · in nullo iu
dicio executio ſentētie prēdit iudicū · ſed ſen
tentia diuini iudicij quo ad homines eſt de a
deptione regni vel excluſione a regno · vt pa
tet Math · xxv · g cū mō aliq adipiſcātur reg
num eternū · et quidā excludātur ab ipſo ppe
tuo · videtur q aliud iudicū non ſit futurū ¶
Pō · ppter h aliq in iudicū oportet adduci
qr dubiū eſt quid de eis diffinendū ſit · h an
fine mundi determinata eſt vnicuiq damna
torum ſua dānatio · et cuiq ſōrū ſua beatitu
do · g videt q nō oporteat aliqs futurū iudicā
um eſſe · ¶ Sz cōtra math · xij · dr · viri ninui
te ſurgent in iudicio cū generatione iſta et cō
demnabunt eā · g poſt reſurrectōem aliqs iu
dicium erit ¶ Pō · Joh · v · dr · prodient qui bo
na fecerunt in reſurrectionē vite · q vero mala
egerunt in reſurrectōem iudicij · g videtur q
poſt reſurrectōnem aliqs iudicū ſit futurū
Alterius videt · q iudicū illd quantū ad
diſceptationē et ſententiā fiat p locutionē vocā
lem · qr vt dicit aug · ix · de ciuita · dei · per quot
dies h futurū iudicū tendatur hoc mirum
eſt · ſz nō eſſet mirū ſi illa q in iudicio dīr fu
tura tñ mētaliter opleretur · g iudicū illd vo
caliter fiet et non ſolū mētaliter ¶ Pō · greg
dicit et habet in hrā · illi ſaltē verba iudicis au
dient qui eius verbo fidē tenuerūt · h aūt non
poteſt intelligi de verbo interiori · qr ſic omis
verba iudicis audiet · quia omnibus et bonis et
malis nota erunt omnia fta alioq ſicut ſupra

di·xliij·dictū est·ergo videt q̃ iudicium illud vocaliter peragetur ¶ Ꝑ·sicut in sequēti di· dicetur·xp̃s fm formā hoīs iudicabit in q̃ corporaliter ab oībo possit videri·g̃ videt eadem rōne q̃ corporali voce loquat vt ab oīmbus audiat· ¶ Sed ꝓtra aug̃·dicit·xx·de ciu·dei q̃ liber vite de quo Apoc·xx·vis quedā intelligēda est diuina:q̃ fiet vt vnicuiq; opera sua vel bona vel mala in mēoriā reuocātur·a mentis intuitu mira celeritate cernētur vt accuset vel excuset scientia ꝓscientiā·atq; ita fit et oīs et singuli iudicētur·ꝗ si vocaliter discutereretur merita singulorū·nō possent oīs et singuli iudicari sit·g̃ vidr q̃ illa discussio nō erit vocalis ¶ Ꝑ·sententia ꝓpriōnaliter dr testimonio rēdere·sed testimoniū et acusatio vel excusatio mētalis erit·vñ to·iij·testimoniū illis reddēte ꝓscientia ipōrū·et inter semiticē cogitationū acusantiū aut etiā defendentiū in die cū iudicabit deus occulta hoīm·g̃ vidr q̃ illa sententia et totū iudicū mētaliter expleatur ¶ Querius vidr·q̃ tēpus futuri iudicij nō sit ignotū·sicut cū sancti prēs exspectabāt primū aduentū·ita nos exspectam? fm·sz sancti patres sauerūt tēpus aduētus primi sicut patet per nūm ebdomadarū q̃ describūtur Dan·ix·vñ et reprehendunt iudei q̃ tēpus aduētus xpi nō cognouerūt·vtz Luce·xij·ypocrite faciem celi et terre nostis pbare·ꝗ aūt tēpus quō ñ pbatis·g̃ vidr q̃ etiā nobis esse debeat determinatū temp? secūdi aduētus quo dē? ad iudicium veniet· ¶ Ꝑ·per signa deuenimus in cognitionē signatorū:sed de iudicio futuro mlta signa nobis in scriptura ꝓponūtur·vt patz xxiiij. Math·et·xxj. Luce·et·xiij·Marci·g̃ in cognitione illi? tēporis possumus peruenire· Ꝑ·apls dixit·j.cor·x·nos sumus in quos fines seculorū deuenerunt·et·j. Joh·iij·filioli nouissima hora est ꝛc·cū ergo iā longū tēp? transierit ex quo ꝗ dicā sunt·vidr q̃ saltē nūc scire possumus q̃ vltimū iudicū sit ꝓpinquū· ¶ Ꝑ·tēpus iudicij nō oportet esse occultū nisi ꝓter ꝗ q̃libet solicitius se ad iudicium preparet dū determinatur tēpus ignorat· sed eadē solicitudo remanet etiā si certū esset·quia cū iamq; incertū est tēpus sue mortis· et sicut dicit aug̃·in epla ad ciuitū·in quo quēq; inueniet suus nouissim? dies in hoc cū ꝓprehendit mundi nouissimus dies·g̃ nō est necessarium tēpus iudicij esse occultū· ¶ Sed cōtra est qd dr Mat·xiij·de die illa vel hora nemo scit·neq; angeli in celo ne q; filij? nisi pater· dr autē filij? nescire inquantū nos scire nō fa

cit ¶ Ꝑ·j.thes·v·dies domini sicut fur i nocte ita veniet·g̃ vidr cū aduentus furis in nocte sit oīnino incertus·q̃ dies vltimi iudicij sit incertus ¶ Rō·ddm·ad·j.q·q̃ sicut opatio pertinet ad rem principiū quo pducūtur in ē ita iudicū pertinet ad terminū q̃ res ad suum finem perducūtur· Distinguit autē duplex dei operatio·vna q̃ res primitus in esse pducit instituens naturā·distinguēs ea q̃ ad ꝓpletōem ipsius pertinet·a quo quidē opere deus dicit quieuisse·genē·j. Alia ei? operatio est q̃ operatur in gubernatione creaturarū·de qua Joh·v·pater meus vsq; mō operat et ego operor· ita etiā duplex iudicū distinguit ordine tamē conuerso·vnum qd rēdet operi gubernationis q̃ sine iudicio esse nō potest·per qd quidē iudicium vnusquisq; singulariter p suis opeibo iudicat·non soluz fm q̃ sibi cōpetit·sz fm q̃ cōpetit gubernatōi vniuersi·vñ differt vnius prematio p vtilitate aliorum·vt dr heb·xi et pene vnius ad pfectū alterius cedunt·vñ necesse est vt fit aliqd iudicū vle correndens ex adiuso prime rerū pductōm in esse·vt videlicet sicut tūc omnia pcesserunt immediate a deo·ita tūc vltima cōpletio mundo detur·vno q̃z accipiēte finale qd ei debetur fm seipsum· vñ in illo iudicio apparebit manifeste diuina iustitia quantū ad oia q̃ nunc ex hoc occultantur·q̃ interdum de vno disponit ad vtilitatē aliorum ale q̃ manifesta opera exigere videantur·vñ etiā et tunc erit vlis separatio bonorum a malis·quia vlteri? nō erit locus vt mali per bonos vel boni per malos pficiāt ꝓter quē pfectum interim cōmixti inueniunt boni malis q̃adusq; status huius vite per diuinā prudentiā gubernat ¶ Ad·j.ergo dd· q̃ quilibet hō et est singularis quedā persona q̃ est pars totius humani generis·vñ et duplex ei iudicū debetur·vnum singulare qd de eo fiet post mortem qñ recipiet iuxta ea q̃ in corpore gessit·q̃uis non totaliter·qz non quo ad corpus sz quo ad animā tm·Aliud iudicū debet esse de eo fm q̃ ē pars totius humani generis·sicut aliqs iudicari dr fm humanā iustitiā etiā qñ iudicū datur de cōitate ciuis ipse est pars·vñ et tunc qñ fiet vniuſale iudicū toti? humani generis per vlem separationē bonorum a malis·etiā quilibet per ꝓprios iudicabitur nec tñ deus bis iudicat in idipsum·quia ñ duas penas p vno peccato infert·sed pena que ante iudicū cōplete inflicta non fuerat in vltimo iudicio ꝓplebitur·post qd imprij cruciabuntur quo ad corpus et animaz simul·

Ad·ij·dom·q̃ ꝓpria sentēcia illius generalis iudicij est vlis separatio bonorꝫ a malis q̃ illud iudicium nō pōdet·ꝗ nec etiā quo ad particularem sententiā vniuersaliusq̃ plene pōssit iudicij effectus·qr etiā bonorum amplior post iudicium pmiabunt·tū ex gloria corporis adiuncta tum ex nouo scōrꝫ cōplexu·et mali etiaꝫ amplior torquebūtur adiuncta pena corporis et impletio in penis nouo dānatorꝫ·qr quāto cū pl'ribus ardebunt tāto plus ardebūt·Ad·iij·dom·q̃ vle iudicium vt dicim est magis directe respicit vtilitatē hoim q̃ singulos iudicādorꝫ·q̃ = uis ꝗ cuilibet homini añ iudicium fit certa notitia de sua dānatione vel premio·nō tñ oibus omniū dānatio vel premiū innotescet·vñ iudicium necessariū erit·Ad·iij·q·dd·q̃ quid sit verꝫ circa hāc questionē diffinire p certo nō potest·tñ pbabilius estimat q̃ totū illud iudicium et quo ad discussionē et quo ad accusationem malorꝫ et omendatōnem bonorꝫ·et q̃ ad sententiā de vtrusq̃ mētaliter pficiet·Si em vocaliter singulorꝫ fta narrarētur·inestimabilis magnitudo tpis ad ꝗ exigeret·fiat etiam aug·dicit·xx·de ciu·dei·q̃ si liber ex cuius scriptura oīs iudicabūtur vt dr apoc·ix·carnaliter cogitet·q̃s eius magnitudinē aut longitudinem valeat extimare·aut quāto tēpore legi poterit liber in quo scripte sunt vniuerse vite vniuersorꝫ·nō aūt minus temp? requiritur ad narrandū oretenus singulorꝫ facta q̃ ad legendū si essent in libro materiali scripta vñ pbabile est q̃ illa q̃ dicit math·xxv·nō vocaliter ꝗ mētaliter intelligenda sunt eē pficienda Ad·j·ꝗ dd·q̃ p tāto dicit aug·q̃ mērtum est p q̃t dies ꝗ iudicū tendatur·qr nō est determinatū vtꝫ pficiat vocale·si em vocaliter pficeretur·plixū tēpus ad ꝗ reqreret si autē mentaliter in momēto fieri poterit Ad·ij·ddm·q̃ etiā si iudicū fiat mentaliter tñ verbū greg·saluari pt·qr etsi oibo innotescent sua q̃ aliorꝫ facta diuina virtute ꝗ fanē re·q̃ in euāgelio locutō dr·tñ illi qui fidez habuerunt quā ex verbis dei cōceperunt·ex ipsis verb iudicabūtur·qr vt dr ro·v·q̃ in lege peccauerunt p legē iudicabunt·vñ quodā spēali mō dicet alq̃d hijs q̃ fuerūt fideles·qd ñ dicetur hijs q̃ fuerūt īfideles Ad·iij·dd·q̃ xps corpaliter apparebit vt ab omibo iudex corporalis cognoscatur·qd quidē subito fieri poterit. ꝗ locutio q̃ tēpore mēsuratur reqreret mmensam tēporis pliritatē si vocali locutōe iudicium peragereturAD·iij·q·dd·q̃ deus per scientiā suā est cā rerū·vtrūq̃ aūt creatuis cōicat dū et rebo tribuit virtutē agendi alias res quarū sint cāe·et q̃bus dā etiā rerū cognitionē prebet·sz in vtroq̃ aliq̃ sibi reseruat·operatur em quedā in q̃bus nulla creatura ei cooperatur·et sic cognoscit quedā q̃ a nulla pura creatura cognoscūtur·ꝗ autē nulla alia magis esse debent q̃ illa q̃ soli diuine sbiacet potestati·in q̃bo ei nulla creatura cooperatur·et huiōi est finis mundi in q̃ erit dies iudicij·non em per aliquā cām creatam mundi? finitur·sicut etiam et mundus esse incepit immediate a deo·vñ decēter cognitio finis mundi soli deo reseruatur·et hāc rōnem ipse dñs videtur assignare·act·j·ñ est inq̃t vām nosse tēpora vel momēta q̃ pr posuit in sua potestate·q d·q̃ soli potestati eius reseruata sūt Ad·j·ꝗ ddm·q̃ in primo aduētu xps venit occultus·fm illd ysa·xlv·vere tu es deus abscondit? sanctus israhel saluator·et ideo vt a fidelibo cognosci posset·oportuit determinate tēpus predeterminare·sz in secūdo aduētu veniet manifestus vt dr in ps·deus manifeste veniet ac·et ideo circa cognitōnem aduētus ipsi? error esse nō poterit·ꝑpter qd non est simile Ad·ij·dd·sicut dicit aug?·in epla de die iudicij·ad esitiū·signa q̃ in euangelijs ponūtur non omia ptinent ad secundū aduentū q̃ erit in fine·sz q̃dam coniuncta q̃ pertinēt ad tēpus destructionis Jherusalē q̃ iā preterit·quedā vero q̃ plura eorū pertinēt ad aduentū quo quotidie ad ecclesiam suam venit eā spūaliter visitans put inhabitat nos per fidē et amorē·nec illa que in euangelijs vel in epistolis ponunt ad vltimum aduentū spectātia·ad ꝗ pnt valere vt determinate tēpus iudicij possit cognosci qr illa pericula que prenunciantur nunciantia vianum christi aduentū·etiam a tēpore pmitie ecclesie fuerunt quandoq̃ intēsius q̃nq̃ remissius·vñ et ipsi dies apostolorum dicti sūt nouissimi dies·vt patet act·ij·vbi petrus exponit illud verbum Johe·ij·erit in nouissimis diebo ꝛc·p tempore illo·et tñ ex illo iam tempore·tēpus plurimum transiuit·et quandoq̃ plures quandoq̃ pauciores tribulationes in ecclesia fuerunt·vnde non potest determinari tempus quantū sit futurum nec de mēse nec de anno·nec de centum nec de mille annis vt aug? in eodē li·dicit·Et si credatur in fine huiusmodi pericula magis abundare·non tam potest determinari q̃ sit illa quātitas periculorum que immediate diem iudicij precedet·vel antichristi aduentuꝫ·cū et circa tēpora pmitiue ecclesie fuerunt persecutiōes alique adeo

graues·et corruptões errorꝫ adeo abundaret
q̃ aliq̃bo tũc viuãtus exspectarẽt vel imminẽs
anthixpi aduẽtus·sicut dr in ecclasti·hysto-
et in li·Ju·de viris illustribo ¶Ad·iij.dd·
q̃ ex hc q̃ dr nouissima hora est vel ex sil'ibus
locutionibo q̃ in scriptura dñr·non pt aliq̃ de
terminata quãtitas tpis scirí·nõ enim est dẽm
ad significandũ aliquã breuẽ horã tẽporis: sz
ad significandũ nouissimũ statũ mundi q̃ est
q̃si nouissima etas·q̃ q̃nto tpis spacio duret
non est diffinitũ·cũ ec nec sensio qd est vltima
etas hois sit aliq̃s termin? certus pfinitus·
cũ q̃nq̃ inuenias durare q̃ntum oms precedẽ
tes etates vel plus·vt dicit aug·in li·lxxxiij·
q·vñ etiã et apls·ij·theb·ij·excludit falsũ in
tellectũ quẽ quidã ex illis verbis pceperant vt
crederẽt die domini iã instare ¶Ad·iiij·dd·
q̃ etiã supposita mortis mœrtitudine duplicẽ
ad vigilantiã valet incertitudo iudicij Primo
ad hc q̃ ignorat vtrꝫ etiã differat tm̃ q̃ntum
est hois vita·vt sic ex duabo ptibus incertitu
do maiorẽ diligentiã faciat· Secũdo quantũ
ad hc q̃ hõ nõ gerit solũ solicitudinẽ de psona
sua·sz de familia vel ciuitate vel regno aut to-
ta ecclesia·cui nõ determinat tps duratõis
fm hois vitã·et tm̃ optet vnũq̃q̃z horꝫ hoc
modo disponi vt dies domini non inuenat
imparatos·

¶Questio ·ij·

HD·ij·sic pœdicẽt·vidr q̃ nulli hoies iu-
dicabunt cũ christo·qr Jo·v·pr omne
iudiciũ dedit filio vt oms rc·sz honorificentia
talis nõ debet alicui nisi christo. g rc· ¶Pd
quicunq̃z iudicat hz prãcem sup illud qd iudi
cat·sz ea de q̃bo dr esse futurũ iudiciũ fiunt me-
rita et pmia hũana soli diuine aucti subsũt g
nulli cõpetit de hijs iudicare Pd iudiciũ illd ñ
exercebit vocal'r·sz mẽtaliter vt pbabiliu s
estimat·sed hc q̃ cordibo hoiz notificẽtur me
rita et demerita qd est q̃si accusatio vel omen
datio·vel retributio pene et premij· qd est q̃si
sentẽtie platio sola diuina virtute fiet· ergo
nulli alij iudicabũt nisi christ? qui est de?
Sed cõtra est qd dicit Math·xix· sedebitis
super sedes iudicãtes·xij·tribo israhel ¶Pd
ysa·iij·dñs ad iudiciũ veniet cũ senioribo? ppli
sui·g vidr q̃ etiã alij iudicabũt cũ christo·
¶Ocerius videt q̃ iudiciaria ptãs nõ respõ
deat volũtarie pauptati·hc em̃ solis·xij·est p
missum Math·xix·sedebitis sup sedes·xij·iu
dicantes rc·g cũ nõ oms volũtarie pauperes
sint apli·vidr q̃ nõ omibus iudiciaria ptãs
rñdeat ¶Pd·maius est offerre sacrificiũ deo
de ppio corpore q̃ de exteriorib? rebus· sed
martires et etiam virgines offerunt de ppio
corpore sacrificiũ deo·volũtarie aũt pauperes
de exteriorib̃us reb?·g sublimitas iudiciarie
potestatis magis rñdet martirib? et virgini
bus q̃ voluntarie pauperib? ¶Pd·Joh·v·ẽ
qui accusat vos moyses i q̃ vos speratis·glo·
qr voci eius nõ creditis·Et Jo·xij·fmo quẽ
locutus sũ ille iudicabit eũ in nouissimo die·
g ex hc q̃ aliq̃s ppont legẽ vel verbũ exhorta
tionis ad instructionẽ morum hz q̃ iudicet cõ
temnẽtes·sz hc est doctorum·ergo doctorib?
magis cõpetit q̃ pauperib? ¶Pd·christ? ex
hoc q̃ minister iudicatus est inquãtũ hõ meru
it vt sit iudex oim in natura hũana·vñ Joh·
v·potestatẽ dedit ei iudiciũ facere·qr filij? ho
minis est:sz q̃ persecutionẽ patiunt ppter iu
sticiam iniuste iudicãtur·ergo iudiciaria po-
testas magis eis q̃ pauperib? cõpetit ¶Pd
superior nõ iudicat ab inferiore:sz multi lica-
te diuitijs vtẽtes maioris meriti erũt multis
voluntarie pauperibus·ergo volũtarij paupe
res non iudicabũt nisi alij iudicabũtur· ¶Sz
ctra Job·xxxj.non saluat impios·et iudiciũ
pauperibus tribuet·ergo pauper est iudicare
¶Pd·math·xix·super illd vos q̃ reliquistis
omnia rc·dicit glo·qui reliquerũt oia et secu
ti sũt dñm hij iudices erunt·q̃ licita hũres rcẽ
vsi sunt iudicabunt·et sic idẽ qd prius ¶Ite
rius videt q̃ angeli debẽt iudicare·mat·xxv
cũ venerit filij? hois in maiestate sua et oms
angeli cũ eo:sz loquit de aduentu ad iudiciũ
ergo vidr q̃ etiam angeli iudicabunt ¶Pd·
angelorum ordines noia sortiunt ex officio
qd exercent·sed q̃dam angelorũ ordo est or-
do thronorum qd videt pertinere ad iudicia
riam potestatẽ·thronus em̃ est sedes iudi-
cis·solium regis·cathedra doctoris. ergo ali
qui angeli iudicabunt ¶Pd·sanctis post hãc
vitam pmittit angelorum eq̃litas·mat·xxij
si ergo homines hanc habebunt potestatem
vt iudicent·multo fortius et angeli ¶Sz cõ
tra Job·v. potestatẽ dedit ei iudiciũ facere
quia filius hominis est·sed angeli non omu
nicant in humana natura·ergo nec in iudicia
ria potestate ¶Pd·non est eius dẽ iudicare et
esse iudicis ministrum·sed angeli erunt in iu
dicio illo vt ministri iudicis·math·xiij· mittz
filios homis angelos suos et colligent de re-
gno eius omnia scandala·ergo angeli nõ iu
dicabunt ¶Ocerius videtur·q̃ post diem

iudicij dēmones nō exequantur sententiā iudicis in dānatis · qz dēmones magis peccauerunt q̄ hoīes · ergo non est iustū q̄ hoīes per dēmones torqueant. ¶ Pō · sicut dēmōes suggerunt hoībus mala · ita angeli suggerunt bona: sed pmiare bonos nō erit officiū angelorum · sed ḣ erit ab ipso deo immediate · q̄ nec punire malos erit officium dēmonū. ¶ Sed contra est · q̄ homines pctōres se diabolo sb̄iecerunt peccando · ergo iustū est vt ei subjaceāt in penis quasi ab eo puniendi. ¶ Sc̄ · dō ad · j · q · q̄ iudicare multipliciter dicitur · Vno modo quasi causaliter · vt dicatur illō iudicare vñ apparet aliquis iudicādus · et fm hoc aliqua dicūtur iudicare ꝓpatione · inquantū ex cōpatione alioꝝ aliqui iudicandi ostendūtur · sicut patet math · xij · viri niniuite surgent in iudicio ac̄ · sed sic iudicare in iudicio ꝓmuniter bonorum et maloꝝ est · Alio modo dr iudicare quasi interptatiue · interptamur enim aliquē facere qui faciēti consentit · vnde illi qui ꝓsentient christo iudici eius sententiā approbando iudicare dicuntur · et sic iudicare est omniū electorum · vnde dicitur sap · iij · iudicabūt sancti nationes · Tertio modo dicitur iudicare q̄si per similitudinē · quia sez similitudinē iudicis habet inquantum sedet in loco eminenti sicut iudex · sic assessores iudicare dicuntur · et sc̄dm hunc modū dicunt quidā q̄ perfecti viri quibus iudiciaria potestas pmittitur · Mathei · xix · iudicabunt sez per honorabilē consessionem · quia superiores ceteris iudicio apparebunt occurrentes christo obuiam in aera · sed istud non videtur sufficere ad pmissionez domini complendā · qua dicitur · sedebitis iudicātes · videtur enim iudicium consessioni superaddere · Et ideo est quartus modus iudicandi qui perfectis viris conuenit · inquantū in eis continentur decreta diuine iustitie · ex quibus homines iudicabuntur · sicut si liber in quo cōtinetur lex iudicare dicatur · Vnde Apocal · xx · iudicium sedit et libri aperti sunt · et p hūc modum hanc iudicationē Richar · de sancto victo · exponit · vnde dicit · q̄ diuine contemplationi assistunt · qui in libro sapientie quotidie legunt · velut in cordis voluminibo transcribunt quicquid iam perspicua veritatis intelligentia comprehendunt · Et · j · quid vero sunt iudicantium corda diuinitus in omnem veritatē edocta nisi quedā canonum decreta · Sz quia iudicare importat actionem in alium procedentem · ideo ꝓprie loquendo iudicare dicitur qui sententiā loquendo in alterum fert · Sed hoc dupliciter contingit · Vno modo ex ꝓpria auctoritate · et hoc est illius ꝓprie q̄ habet in alios dominiū et potestatem · cuius regimini subduntur qui iudicantur · vnde eius est in eos ius ferre · et sic iudicare solius dei ē Alio mō iudicare est sinaz alterius auctōe latā in alioꝝ noticiā ducē · qd ē sinam latā pnūciare · et ḣ mō pfecti viri iudicabūt · qz alios ducent in cognitionē dīne iustitie vt sciāt q̄d eis iuste p meritis debeat · vt ipsa reuelatio iustitie iudicium dicatur · vnde dicit richā · de sancto vic · iudices coram iudicandis decretorum suorum libros aperire est ad cordium suorum inspectōem inferiorum quorumlibet visum admittere · sensumq̄ suum in hijs que ad iudicium pertinent reuelare · ¶ Ad · j · ergo dicendum · q̄ obiectō illa pcedit de iudicio auctoritatis quod soli christo conuenit. Et similiter dicendum ad · ij · ¶ Ad · iij · dīm · q̄ non est inconueniens aliquos sanctorum alijs quedam reuelare vel per modū illuminationis sicut superiores angeli inferiores illuminant · vel per modum locutionis · sicut quando inferiores superioribus loquuntur · Ad · ij · questionem dicendū q̄ paupertati debetur iudiciaria potestas specialiter ꝓpter tria · Primo ratione congruitatis · quia volūtaria paupertas est eorum qui omnibus que mundi sunt contemptis · soli christo inhaerent · et ideo nō est in eis aliquid quod eorum iudicium a iustitia deflectat · vnde pdonei ad iudicandū reddunturquasi veritatem iustitie pro oibus diligentes · Secundo per modū meriti · quia humilitati respondet exaltatio pro merito · inter omnia autem que hominē in hoc mūdo despectū faciunt precipuū est paupertas · vñ q̄ pauperibus excellentia iudiciarie potestatis pmittitur · vt sic qui se ꝓpter christū humiliat exaltetur Tertio qz paupertas disponit ad predictū modū iudicādi · ex hoc enim aliquis sōꝝ iudicare dicetur vt ex pdictis patet · q̄ cor habit edoctū omni dīna veritate qua alij potēs erit manifestare · in ꝓgressu aūt ad pfectionē primū qd relinquendū occurrit sunt exteriores diuitie · qz ḣ sunt vltio adq̄sita · qd aūt est vltimū in gnatione ē primū in destructōe · vñ et inē brituidines q̄bo ē ꝓgressus ad perfectōnem · ꝓma ponitur paupertas · et sic paupertati rñdet iudiciaria potestas inquantū est prima dispositio ad ptātem pdictā · et hinc ē q̄ nō quibusqnq̄ pauperibo etiā volūtarie ꝓmittitur ptās predicta · ḣ illis qui relinq̄ntes omnia sequunt xp̄z fm perfectionē vite ¶ Ad

j. ergo dō · q̃ sicut dicit aug̃ · xx · de ci · dei · nec
qm̃ sup · xij · sedes sessuros eē ait · xij · sessuros
homies cum illis iudicaturos putaē debem?
alioquin qm̃ in locū iude traditoris apostolū
mathiā legimus ordinatū Paul? qui pl? alijs
laborauit vbi ad iudicandū sedeat non habe
bit · Vnde duodenario nūero significata ē vni
uersa iudicantiū multitudo ꝓpter duas partes
septēnarij · s · tria et quatuor · que in se ducte
duodenariū faciūt Duodenari? autē ē nume
rus pfectionis · Et ꝓpter hoc q̃ ꝓsistit ex du
plici senario qui est numer? pfectus · Vel quia
ad trām duodecim aplis loquebatur in quoꝝ
persona hoc ōmibus eorū sectatorib? pmittebat ·
Ad · ij · dō · q̃ virginitas et martiriū
non ita disponūt ad retinendū in corde decre
ta diuine iustitie sic pauptas · sic eōtrario ex
teriores diuitie ex sua solicitudine suffocāt ꝓ
bum dei · vt dicit Lu · viij. Vel dōm q̃ paup
tas non solū sufficit ad meritū iudiciarie ptātis · sed qz est ꝑma pars perfectōnis cui rndz
iudiciaria ptās Ūñ inter ea que sequūtur ad
pauptatem ad perfectōēz spectātia pñt ꝓputari et virgitas et martiriū et ōnia pfectiōis
opera · non tñ sunt ita principalia sicut paup
tas · qz principiū ē maxima pars ei · Ad
nj. dō · q̃ ille qui legēz ꝓposuit aur, exhortat?
est ad bonū iudicabit taliter loqñdo · qz p ōō
paratōem ad verba ab ipso ꝓposita aliqui iudicabūtur · et ideo nō rñdet ꝓprie ptās iudiciaria ꝑdicationi vel doctrine · Vel dō · ſm quosdā q̃ tria requirūtur ad iudiciariam ptātem ·
Primo abdicatio tēporalium creaturarū ne ī
pediatur a sapie percēptione · Secūdo requiritur habitus ꝓtinens diuinā iustitiā scitā et
obseruatā · Tertio q̃ illam iustitiā alios docuerit · et sic doctrina erit ꝓplens meritū iudiciarie ptātis · Ad · iij · dicē · q̃ xps in hoc q̃
iniuste est iudicatus: seipsū hūiliauit · oblat?
est eim qz voluit · et meritū humilitatis est iudiciaria exaltatio qua ei ōnia subdūtur · vt dicit phil · ij · Et ideo magis debetur iudiciaria
ptās illis qui voluntarie se humiliāt bona tē
poralia abnēgādo ꝓpter q̃ hoies a mundanis
honorant q̃ hijs q̃ ab alijs hūiliantur ·
Ad · v · dicē · q̃ inferior non ꝑt iudicare superiorē autoritate ꝓpria · ſ tñ autoritate superiois
pōt · sic pz in iudicib? delegatis Et ideo non ē
mōuemens si hoc q̃i accidēt ale ꝑmiū paupe
ribus detur vt iudicēt alios etiā qui sunt excellentiores meriti respectu premij eēntialis ·
Ad · nj. questionē dicē · q̃ assessores iudicis
debent esse iudices ꝓportionales vel cōformes ·

Iudiciū autem filio attribuitur · qz ſm hūanam naturā ōmbus apparebit tam bonis q̃
malis q̃uis tota trinitas iudicēz per autoritatem · et ideo etiā oportēz vt assessores iudicis
humanā naturā habeant in qua possint ab ōmibus bonis et malis videri · et sic angelis nō
ꝓpetit iudicare q̃uis etiā angeli aliquo modo
pñt dici iudicare · s · per sentētie approbatōēz
Ad · j. ergo dicē · q̃ sicut ex glo · ibidē ꝓtz ·
angeli cū xpo venient nō vt iudices ſ vt sint
testes humanorū actuum sub quorū custodia hoies bene vel male egerūt · Ad · ij · dicē ·
q̃ nomē thronī attribuit angelis rōe illi? iudicij qd deus sp exercēz ōnia iustissime gubernando citius iudicij angeli sunt quodāmō executores et ꝓmulgatores · ſ iudiciū qd de ōmibus per hoiem xpm fiet etiā reqrit hoies assessores · Ad · iij. dō · q̃ hoibus ꝓmittitur
angelorū equalitas quātum ad ꝑmium eēntiale · michil tñ ꝓhibet aliquod accēntale premiū
hoibus exhiberi qd angel? nō dabitur · vt pz
de aureola virginū aut martirū. et fil'z ꝑt dicta
de iudiciaria ptāte · Ad · iiij · qōem dicē · q̃
arca hoc tangitur a mgro in lrā duplex opio
et vtraqz dei iustitie videtur competere · ex ſ
eim q̃ homo peccat iuste demoni subijcitur: ſ
demon iniuste ei preest Opinio ergo illa que
ponit demones in futurū post die iudicij hoibus non preesse in pēnis · respicit ordinēz diuine iustitie ex parte demonū punientiū · contraria vero opinio respicit ordinē diuine iustitie ex parte hominū punitorū · Que autē harum verior sit certū nobis esse non pōt Veri?
autē extimo q̃ sicut seruabit ordo in saluatis
q̃ quidā a quibusdam illuminabūtur et perficientur eo q̃ celestis iherarchie ordines ꝓpetui erunt · ita saluabitur ordo ī pēnis vt homines per demones punientur · ne totalit ordo diuinus quo angelos medios inter naturam dīnam et humanam constituit annullet
Et ideo sicut hominibus per angelos bonos
diuine illuminationes deferuntur · ita etiaz demones sunt executores diuine iustitie in malos · nec in hoc aliquid minuetur demonū pena · quia in hoc etiam q̃ alios torquent: ipsi
torquebuntur Ubi eim miserorum societas mi
seriam non minuet ſ augebit · Ad · j. ergo dicēdum q̃ prelatio illa que dicitur euacuanda per christum in futuro est accipienda
sēdm modum prelationis que est sēdm statū
huius mundi · in quo et homines hominibus
principantur · et angeli hominibus · et ãgeli
angelis · et demones demonibus · et demōes

hominibus · et hoc totiz perducendum ad finem vel ad abducendū a fine · tunc autē cum ōnia ad finem suū puenerunt non erit plātio abducens a fine vel adducēs ad finem · sed cōseruans in fine bōm vel mali · ¶ Ad · nj · dō · q̄ q̄ius meritū demonū non req̄rat vt hoīmbo pferatur · qr iniuste sibi hoīes sbiecerunt · tam hoc req̄rit ordo nature ipsoz ad naturā hūana nam · bona ei naturalia in eis integra manēt vt dyo · dicit · nij · ca · de di · no · ¶ Ad · nj · dicq̄ angeli bōm non sūt causa principalis pmij electis · qr hoc omnes immediate a deo percipiūt · sed tū quorūdam accētaliū pmioz āgeli hoīb? sunt cā inq̄tum p supiores angelos inferiores et angeli et hoīnes illumināntur de aliquib? secretis diuinoz q̄ ad sbam btitudinis non pertinēt · et similiter etiā principalem penā dānati pāpiēt' immediate a deo · s · exclusionē ppetuam a visiōe diuina · alias autez penas sensibiles nō est mouēiens hoībus p dēmones infligi ¶ In hoc tamē est dīa · qr meritū exaltat · sed pctm̄ deprimit · vnde cū natura angelica sit altior q̄ hūana · quidā ppter excellentiā meriti intrm̄ exaltabunt q̄ talis exaltatio excedet altitudinē nature et pmij in quib? dam angel · Dñ et etiā quidā angeli per q̄sdam hoīes illuminabūtur · sed nulli hoīes pctōres ppter aliquē gradū malicie venīet ad illam eminētiam q̄ debetur nature dēmonū ·

¶ Questio tertia ·

AD · nj. sic pceditur · videtur q̄ non oēs hoīes in iudicio cōpareant · qr dicit mth · xix · Sedebitis sup sedes iudicantes · xij · trībus israel · sed non ōnes hoīes pūnent ad illas · xij · trībus · ergo videt q̄ non ōnes hoīes cōpareāt · ¶ Pō · idē videtur per hoc qd dicit in ps · Non resurgēt impij in iudicio · ⁊ multi hominū sunt tales · ergo in iudicio nō cōparebunt · ¶ Pō · ad hoc aliquis ad iudiciū adducitur vt eius merita discutiantur · sed q̄daz sunt qui nulla merita habuerūt sicut pueri ante perfectam etatē decēdētes · ergo illos ī iudicio cōpere non est necē · ¶ Sed ctra est qd dicit actu · x · q̄ xps est cōstitutus a deo iudex viuorū et mortuorū · sed sub istis differencijs cōprehendunt omnes hoīes qualiter cūq̄z viui a mortuis distinguūtur · ergo ōnes hoīes in iudicio cōpebunt · ¶ Pō · apoc · j. dicit · Ecce venit cū nubib? et videbit eum ōmis oculus · hoc autē non esset si nō ōnes hoīes in iudicio cōparerent · ergo cē · ¶ Iterius videtur q̄ nulli bōm in iudicio iudicēt · qr Jo · nj. Qui credit in eum nō iudicatur · ⁊ ōnes bōm crediderunt in eum · ergo nō iudicabunt · ¶ Pō · illi non sunt btī quibo est incerta sua beatitudo · ex quo aug? · pbat dēmones nunq̄ fuisse beatos · sed sācti hoīes nunc sunt beati · ergo certi sunt de sua btitudine · sed quod est certū non adduāt in iudiciū · g̃ bōm nō iudicabunt · ¶ Pō · timor beatitudī repugnat · sed extremum iudiciū quod tremendū maxime dicit nō poterit fieri sine timore eoz qui sunt iudicādi · vnde etiā gg · dicit sup illud Job · xl Cū sublatus fuerit tremebūt angeli · ꝛ sidere mus qño tunc iniq̄rum conscia ꝛ autur qñ etiam iustoz vita turbatur · ergo beati non iudicabunt · ¶ Sed ctra videt q̄ ōnes bōm iudicētur · qr dicit · nj · Cor. v · Oēs stabimus ante tribunal xpi vt referat vnusq̄sq̄z ppria corporis que gessit siue bona siue mala · sed non est aliud iudicari · g̃ oēs iudicabunt · ¶ Pō · vniuersale ōma ꝛphendit · ⁊ illud iudiciū dr vniuersale · g̃ ōnes iudicabūtur · ¶ Iterū? videtur q̄ nulli mali iudicabunt · sicut em ē certa infidelū dānatio ita et eorū qui in mōli decedunt · sed ppter dānatōm̄s certitudinē dicit Jo · nj. Qui nō credit iam iudicatus est · ergo a eadē ratōe nec pctōres iudicabunt · ¶ Pō vox iudicis est valde terribil eis qui per iudiciū ꝛdēnantur · sed sic in lrā ex verbis gg · hētur ad infideles allocutio iudicis nō fiet · si g̃ fieret ad fideles dānandos · infideles de sua infidelitate ꝛmodū reportarēt q̄d est absurdū Sz ctra videtur q̄ ōnes mali sunt iudicādi · qr ōmibus malis infligēt pena ⁊m quātitatez culpe · sed hoc sine diffinitōe iudicij esse non pt · g̃ oēs mali iudicabūtur · ¶ Iterū? videt q̄ āgeli in futuro iudicentur · qr dr · j. cor · vj. nescitis qm̄ āgelos iudicabim? · ⁊ hoc ēferi debz ad futurū iudiciū · Pō Job · xl · dr de behemoth p quē dyabol? intelligit · cūctis videntibo pcipitabitur · Et mat · j. exclamant dēmō ad xpm · venisti añ tps perdere nos · et glo · dic ibidem q̄ dēmōes in terra dñm cernētes se ōtinuo iudicādos credebāt · g̃ videtur q̄ eis finale iudiciū refuatur · ¶ Pō · nj · pe · nj · dr · de? an · pec cā · nō pepcit · ⁊ rudētibo infermi detractos in tartarū tradidit cruciādos ī iudiciū reseruari · g̃ videtur q̄ āgeli iudicabunt Sz ctra de? ñ iudicat bis in idip̄m · ⁊ mali āgeli iā iudicati sūt · vñ Jo · xvj · princeps mun · iā iu · est · g̃ in futuro āgeli ñ iudicabunt · ¶ Pō pfectior ē boītas vel malicia āgelorū q̄ aliq̄rū hoīm in statu vie sed quidam homines bōm et mali non iudicabūtur vt in litera dicitur · g̃ āgeli

bom vel mali non iudicabuntur. Ñ deo dñ ad j questionem q̃ potestas iudicaria chri sto hoi collata est ī ꝓmiū hūilitatis quā ī pas sione exhibuit. Ipse autē sua passiōe sanguiez p̃ omnib̃ fudit quātum ad sufficientiā licz ñ in omnib̃ effectū habuit ꝓpter impedimētuz in aliquibo inuentū et ideo ꝓgruum est vt ōnes homines in iudicio ꝓgregent ad videndū eius exaltatōem in humana natura ꝓm quā cōstitutus est a deo iudex viuoꝝ et mortuorū. Ad j ergo dñ q̃ sicut dicit aug̃ xx de ciui dei non qz dem est. Iudicātes xii tribo israhel tribus leui que tredecima est iudican da non erit aut solū illum ꝓpm non etiā gē tes cœtas iudicabunt. Ideo autem per xii tribus ōnes alie gentes significate sūt qma per xpm in sortē xii tribuū ōnes gentes sūt vocate. Ad ij dñ q̃ hoc q̃d dicitur. Non resurgent impij in iudicio si referatur ad ōnes pctōres sic intelligendū est q̃ non resur gent ad hoc q̃ iudicent si autē impij dicant infideles sic intelligendū est q̃ non resurgēt ad hoc q̃ iudicētur qz iam iudicati sunt ꝗ ōnes resurgent vt iudicio ꝓpareāt ad glam iu dicis inuendā. Ad iij dñ q̃ etiā pueri ad perfectā etatem decēdētes in iudicio ꝓpebunt non vt iudicētur ꝗ vt videant glam iudicis. D iij questionē dñ q̃ ad iudicū duo p̃ tinent s discussio meritorū et retributio p̃mi orū quātum ergo ad receptōnem p̃miorum ōnes iudicabunt etiā bom in eo q̃ vnusquis q̃z recipiet ex dma sententia p̃miū merito rū dens. Qz discussio meritorū non fit vbi est q̃ dam meritorū cōmixtio bonorū cum malis. Illi autē qui edificāt sup fundamentū fidei aurū et argentū lapides p̃ciosos diuis lucris tō lie insistētes qz nullā admixtionē notabilē ali cui mali meritū hūt in eis discussio meritorū locū non habz sicut illi qui rebus mūdi penitus abiectis solicite cogitāt solūmodo que sūt dei et ideo saluabunt sed non iudicabunt. Illi ve ro q̃ edificant sup fundamentum fidei lignuz fe num et stipulā q̃ adhuc s amant secularia et terrenis negocijs implicātur ita tamē q̃ mi chil xpo ꝓponant ꝗ studeant pctā elemosinis expiare hūt quidē cōmixtionē bonorū merito rum cū malis et ideo discussio meritorū i eis locū habz. Vñ tales quātum ad hoc iudica būtur a tñ saluabūtur. Ad j ergo dñm q̃ punitio est effectus iustitie p̃miatio autē miseri cordie magis autē deo et iudicio q̃d est actus iustitie anthonomatice punitio attribuit vt interdū iudicū p ipsa ordinatione accipiatur et sic intelligit autoritas inducta vt per glo ibidē ptz. Ad ij dñ q̃ discussio meritorum in electis non erit ad tollendum incertitudinem bītitudinis a cordib̃ ipsorū iudicādorū ꝗ vt p minētia bonorū meritorū ad mala ordinat oibo manifeste et sic de iustitia ꝓrobet. Ad iij dñ q̃ gg loqtur de iustis adhuc in carne mortali existēbus vnde sup̃ p̃miserat hij qui in corpib̃ repiri potuerint q̃tus iam fortes at qz perfecti adhuc qz in carne sunt positi non p̃nt in tāti terroris turbine nulla formidine cōcuti vñ ptz q̃ terror ille referendus est ad tē pus immediate iudicii p̃cedens tremendū q̃ dem maxime malis non aūt bonis q̃bus nul la erit mali suspitio. Rōes autē que sunt ī op positū p̃cedunt de iudicio quātum ad retribu tionē p̃mionū. D nij quōdem dicē q̃ iudicii q̃d est penarū retributio p pctis ōmbus mal cōpetit. Iudicii autē q̃d est discussio pctōrū solum fidelib̃ qz in infidelib̃ non est fidei fū damentū quo sublato ōmia opa seqntia pfe cta rectitudine mtēsionis carēt. vnde nō est ī eis aliq̃ permixtio bonorū meritorū ad mala q̃ discussionē reqrat ꝗ fideles in quibo manet fidei fundamētū ad miñ fidei actum laudabilem habēt q̃tus non sit meritori sine cari tate tamē quātum est de se est ordinatus ad meritū et ideo in eis iudicii discussionis locū hz. Vñ ipsi fideles qui fuerunt saltē nūero ci ues ciuitatis dei iudicabunt vt ciues in quos sine discussiōe meritorū sententia mortis ñ fer tur ꝗ infideles ordinabunt vt hostes qui con sueuerunt apud hoies absq̃z meritorū audiē tia exterminari. Ad j ergo dicē q̃ q̃tus eis qui in mortali decēdūt p̃certo cōstet de eo rum dānatōe qz tñ aliqua q̃ pertinēt ad bñ merendū hūt annexa oportz ad manifestati onē dine iustitie vt discussio de eorū meritis fi at per quā ordinatur eos iuste a ciuitate sancto rū excludi cui esse ciues nūero externi videbā tur. Ad ij dicē q̃ allocutio illa spualiter intellēta ꝓm hoc nō erit aspera fidelib̃ ordinā dis q̃ ī eis aliqua sibi placētia manifestabit q̃ in infidelib̃ inuenirī nō p̃nt qz sine fide im possibile est placere deo. Heb xj. sed senten tia ordinationis que in ōnes fertur ōmibus terribilis erit. Ratio vero incōtrarium addu cta p̃cedebat de iudicio retributionis. D iij questionē dicē q̃ iudicii discussionis nul lo modo habet locum neqz in bonis angelis neqz in malis quia neqz in bonis potest ali quid mali inuenirī neqz in malis aliquid bo nī ad iudicium p̃tinēs. Qz si loqtur de iudicio

retributionis · sic est distinguenda duplex retributio · Vna reddens ꝓprijs meritis angelorum et hec a principio fuit vtrq; facta · duq; quidam sunt ad beatitudinem sublimati · quidam vero in miseriam dimersi · Alia retributio que reddet meritis bonis vel malis per angelos ꝓcreatis et hec retributio in futuro iudicio fiet · qr bonj angeli amplius gaudium habebunt de salute eorum quos ad meritum induxerunt · et mali amplius torquebuntur multiplicata malorum ruina q̃ per eos ad mala sunt inuitati · vnde directe loquendo iudicium nec ex parte iudicantium · nec ex parte iudicandorum erit angelorum · sed hominum sed indirecte quodammodo respiciet angelos inquantum actibus hominum fuerunt omixti · ¶ Ad · j. ergo dicendum q̃ verbum illud apli est intelligendum de iudicio ꝓpatorum · qr quidam homines quibusdam angelis sapiores inuenientur · ¶ Ad · ij dicendum · q̃ ipsi demones auctis videntibus tunc ꝓpitabunt · qr in ꝓpetuum in infernj carcerem retrudentur · vt non sit eis liberum extra ꝓgredi · qr hoc eis non accedebat nisi secundum q̃ ordinantur ex diuina ꝓuidentia ad hominum vitam exercendam · Et similiter dicendum ad · iij.

Deinde queritur de igne

qui precedet faciem iudicis · Et circa hoc queruntur tria · Primo de purgatione mundi per ignem futura · Secundo de effectu ignis purgantis Tertio de ordine illius ignis ad alia que contra iudicium agentur ·

¶ Questio quarta ·

Ad · j. sic proceditur · videt q̃ nulla mundi purgatio sit futura · non enim purgatione indiget nisi quod est immundum · sed creature dei non sunt immunde · vnde dicit actu · x · qd deus creauit tu ne omne dixeris · i · immundum ergo creature mundi non purgabuntur · ¶ Pro · purgatio secundum diuinam iustitiam ordinat ad auferendam immunditiam culpe · sicut patet de purgatione post mortem · sed in elementis huius mundi nulla potest esse culpe infectio · ergo videtur q̃ purgatione non indigeant · ¶ Pro · vnumquodq; tunc dicit purgari qui separatur qd est extraneum ab ipso inducens in eo ignobilitatem · separatio enim eius qd nobilitatem induit non dicit purgatio sed magis diminutio · sed hoc ad perfectionem et nobilitatem elementorum pertinet q̃ aliquid extranee nature est eis admixtum · qr forma corporis mixti est nobilior q̃ forma simplicis · ergo videtur q̃ elementa huius mundi nullo modo purgari possint ¶ Sed contra ois innouatio fit per aliquam purgationem · sed elementa innouabuntur · vnde apoc · xxj · Vidi celum nouum et terram nouam · primum enim celum et prima terra abijt · ergo elementa purgabuntur ¶ Pro · j. Cor · vij · sup illud · preterit figura huius mundi · dicit glo · pulcritudo huius mundi igniu conflagratione peribit · et sic idem qd prius ¶ Queritur videtur q̃ hec purgatio non fit futura per ignem · Ignis enim cum sit pars mundi purgatione indiget sicut et alie partes · sed non debet esse idem purgans et purgatum · ergo videtur q̃ ignis non purgabit · ¶ Pro · sicut ignis habet virtutem purgatiuam ita et aqua · cum ergo non omnia sint purgabilia per ignem · sed quedam necesse sit aq purgari · sicut etiam vetus lex distinguit videtur q̃ ignis non purget ad minus vniuersaliter ¶ Pro · purgatio ad id videt pertinere vt partes mundi ab inuicem segregate puriores reddant · sed segregatio partium mundi ab inuicem in mundi initio sola diuina virtute facta est · qr ex hoc opus distinctionis determinat · Vnde et Anaxag · segregationem posuit actum intellectus mouentis omnia · g̃ videtur q̃ in fine mundi purgatio fiat immediate a deo et non per ignem · Sed contra est qd in ps · dicit · Ignis in conspectu eius exardebit · et in circuitu eius tempestas valida · et postea sequitur · De iudicio aduocauit celum desursum et terram discernere ꝓplm suum · ergo videt q̃ vltima purgatio mundi sit futura per ignem · ¶ Pro · ij · pet · vlti · dicit · celi ardentes soluentur · et elementa ignis ardor tabescent · ergo purgatio illa per ignem fiet ¶ Queritur videt q̃ ignis ille non sit eiusdem speciei cum igne elementari · nichil enim seipsum consumit · sed ille ignis quatuor elementa consumet vt dicit glo · ij · pe · vlt · ergo ignis ille non erit eiusdem speciei cum igne elementari · ¶ Pro · sicut virtus manifestat per operationem · ita natura per virtutem · sed ignis ille habebit aliam virtutem ab igne quia elementum qr · s · purgabit vniuersum qd ignis iste facere non potest · ergo non erit eiusdem speciei cum isto ¶ Pro · ea que sunt eiusdem speciei in corporibus naturalibus habent eundem motum · sed ignis ille habebit alium motum q̃ ignis elementum · qr circumquaq; mouebit vt totum purgare possit · g̃ ignis ille non erit eiusdem speciei cum isto · Sed contra est qd augustinus · dicit · xx · de ciuitate dei · et habetur in glo · j · Cor · vij · q̃ figura huius mundi mundanorum igniu conflagratione pibit · ergo ignis ille erit de natura ignis q̃ nunc est in hoc mundo · ¶ Pro · sicut futura purgatio erit per ignem · ita precedens fuit per aquam · a vtraq; ad inuicem comparatur ij · petri · iij · sed in prima purgatione aqua fuit

eiusdez specei ai aqua elementari · ergo q̃ sil
ter erit in secunda purgatiõe ignis eiusdẽ spei
cum igne elementari · Rndeo dd · ad · j · que
stionẽ q̃ q: mundꝰ aliquo mõ ꝓpter hominẽ
factꝰ est · oportz q̃ qñ homo ꝑm corpus gle
ficabitur etiã alia corpa mundi ad statũ meli
orẽ mutẽtur vt fit et locus ꝑuenientior et aspe
ctus delectabilior · Ad hoc autẽ q̃ gl'am corpo
ris hõ ꝓsequat: oportz ꝑus remoueri ea que
gle opponunt · que sunt duo · s · corruptio et
infectio culpe · q: vt dicit · j. cor · xv · ¶ Corrup
tio incorruptelã nõ possidebit q a ũtate gle
ones immũdi foris erunt · apoc · vlt · ¶ Et sil'
etiã oportz elementa mundi purgari a cõtra
rijs dispositõibus aliq̃ in nouitatẽ gle adducant
ꝓportionaliter ei qd de hoie dcm est · ¶
Quãuis autẽ res corpalis subiectũ infectio
nis culpe eẽ non possit · tamẽ ex culpa quedã
incõgruitas in rebus corporalibꝰ corruptis re
linquitur ad hoc q̃ spũalibus dicẽtur · et in de
videmꝰ q̃ loca in quibꝰ aliq̃ crimina sunt cõ
missa nõ reputãtur ydonea ad aliqua sacra i
eis exercẽda nisi purgatõe quadam ꝑmissa
ꝑm hoc ex pctis hoim quandã in ydoneitatẽ
ad gle susceptionẽ pars mundi recipit que i
vsum nrm cedit · Vnde quantũ ad hoc mun
datõe indiget · Sil'r etiam circa mediũ loci
ꝓter elementorũ ꝓtractum multe sunt cor
ruptões et generationes et alterationes elemen
torũ q̃ puritati eorũ derogant · et ideo ab hijs
oportz elementa purgari ad hoc q̃ decẽnẽ su
scipiant nouitatẽ gle · ¶ Ad · j. ergo dd · q̃ ai
dicitur · omis creatura dei munda ẽ · hoc intel
ligendũ est q: non hz in sba sua aliquis ma
lice ꝑmixtionẽ · sicut ponebãt manichei dicẽ
tes · bonũ et malum eẽ duas substãtias alias
ibi diuisas et aliaubi cõmixtas · non autẽ remo
uetur quin aliq̃ creatura habeat ꝑmixtionem
nature extranee que etiã natura in se bõ est ·
sed pfectioni huiõi creature repugnat · sil'r ñ
remouet ex hoc quin malũ alicui creature ac
cidat q̃uis nõ fit ꝑmixtum ei q̃si pars sbe ip
sius · ¶ Ad · ij · dd · q̃ q̃uis corpalia elementa sb
iectum culpe eẽ non possint · tñ ex culpa i eis
ꝑmissa aliquã ineptitudinẽ pñt ꝓsequi ad pe
fectionẽ gle suscipiendã · ¶ Ad · iij. dd · q̃ for
ma mixti et foꝝ elementi pñt dupliciter ꝓside
rari · aut quantũ ad perfectõem spẽi · et sic cor
pus mixtũ nobilius est · aut quantũ ad perpe
tuitatẽ duratõis · et sic corpꝰ simplex nobilꝰ
est · q: non habz in seipso vnde corrũpatur · ni
si eius corruptio fiat ab aliquo exterioi · ¶ Cor
pus autẽ mixtum in seipso habz causã sue cor
ruptionis · s · opatõez ꝓtrariorũ · et ideo corpꝰ
simplex etsi sit corruptibile ꝑm partẽ · est tñ i
corruptibile ꝑm totũ q̃d de mixto dici non po
test · Et q: incorruptio est de pfectõe glorie
perfectio corpis simplicis magis ꝑuenit per
fectõi gle q̃ perfectio corporis mixti · nisi
etiã corpus mixtũ in se habeat aliquid incor
ruptionis principũ · sicut corpꝰ humanũ cuiꝰ
forma est incorruptibilis · nichilominꝰ tñ q̃ =
uis aliquo mõ corpꝰ mixtũ sit nobilius q̃ sim
plex · Nobilius tñ esse hz corpus simplex ꝑm
se extrinsecũ q̃ extrinsecũ in mixto q: in mixto sunt cor
pora simplicia quodãmodo in potẽtia · in seip
sis autẽ extrinsecũ sunt in vltima sui perfectõne ·
¶ D · ij · qõem dez · q̃ illa mundi purgatio
vt dcm est remouebit a mũdo impfectõez ex
culpa relictaz et impuritatẽ ꝑmixtionis q̃ erit
dispositio ad glorie pfectõem · Et ideo quan
tũ ad hec tria ꝑuenientissime fiet per ignẽ · Pri
mo q: ignis cum sit nobilissimũ elementorũ
habz naturales ꝓprietates similiores ꝓprieta
tibus gle vt maxime ptz in luce · Secũdo q̃a
ignis ñ ita recipit cõmixtionez extranei ꝓter
efficaciam virtutis actiue · sicut alia elementa ·
Tertio q: spera ignis est remota a nostra hi
tatione · nec ita cõmunis est nobis vsus ignis
sicut terre et aque et aeris vnde nõ ita inficit
et ꝑter hoc habz maximã efficaciã ad purgã
dum et ad diuidẽdum subtiliãdo · ¶ Ad · j. q̃
dd · q̃ ignis non venit in vsum nrm ꝓut est i
materia ꝓria: sic enim est remotus a nobis · ꝑ
solũ ꝓut est in materia aliena · et quo ad hꝰ po
terit per ignem in sua puritate extrinsecũ pur
gari ipse mundꝰ quãtum ad hoc qd habet de
extraneo adiunctũ · ¶ Ad · ij · dd · q̃ ꝑma pur
gatio mũdi que fta est per diluuiũ non respi
ciebat nisi infectõem pcti · Precipue autẽ tũc
regnabat pctũ cõuiscẽdi · et ideo cõuenien
ter per ꝓtractum purgatio fuit fta sez ꝑ aquã
sed secũda purgatio respicit et infectõem cul
pe · et cõmixtionis impuritatẽ · et quãtum ad
vtrũq̃z cõuenit magis q̃ fiat per ignẽ q̃ per
aquã · aqua enim non habet vim disgregãdi · ꝑ
magis adgregãdi · Tñ per aquã natural' im
puritas elementorũ tolli non possꝫ sicut ꝑ ig=
nem · Similiter etiã circa finẽ regnabit vitiuz
tepiditatis quasi mũdo iam senescente · q: vt
dicit Math · xxiij · tunc refrigescz caritas mlt
torum · vñ tunc ꝑuenientior purgatio ꝑ ignem
fiet · nec est aliquid q̃d ꝑ ignem purgari non
possit quodãmodo · sed quedam sunt que sine
sui corruptõne per ignem non possunt pur=
gari · sicut pãni et vasa lignea et huiõi · et

talia lex præcipit purgari per aquam que tamen omnia finaliter per ignem corrumpentur. Ad nj dicendum quod propter operum distinctionis sunt rebus diuerse formae collatae quibus ab invicem distinguuntur et ideo hoc fieri non potuit nisi per eum qui est autor naturae sed per finalem purgationem deducentur ad puritatem in qua creatae fuerunt et ideo in hoc poterit natura creata exhibere ministerium creatori et propter hoc ministerium creaturae omittitur quia hoc ad eius nobilitatem cedit. Ad nj. quaestionem dicendum quod circa hoc inuenuntur tres opiniones. Quidam enim dicunt quod ignis elementum qui est in spera sua descendet ad purgationem mundi. Modum autem descensionis ponunt per multiplicationem ignis enim undique apposito combustibili augmentatur et hoc praecipue tunc fiet quia ignis virtus exaltabitur super omnia alia elementa. Sed contra hoc esse videtur quod ignis ille non tantum descendet sed etiam a sanctis ascendere prohibetur vtz. ij. pe. nj. vbi dicitur quod tantum ascendet iudicij ignis quantum aqua diluuij ex quo videtur quod ignis ille fit circa locum medium generatus. Et propter hoc alij dicunt quod ignis ille generabitur circa locum terre ex congregatione radiorum celestium corporum sicut videmus quod congregantur in speculo comburente tunc autem locus speculorum erunt nubes concaue ad quas fiet radiorum reuerberatio. Sed istud etiam non videtur conuenire quia cum essentiis celestium corporum sequantur determinatos situs et aspectus eorum si ex virtute corporum celestium ignis ille generaretur esset notum tempus illius purgationis considerantibus motus astrorum quod auctoritati scripturae repugnat. Et ideo alij dicunt sequentes augustinum quod sicut multitudinem aquarum mundatione factam est diluuium ita mundanorum ignium conflagratione figura huius mundi peribit. vt dicitur. xx. de ciuitate dei. Ista autem conflagratio nichil aliud est quam congregatio omnium causarum superiorum et inferiorum quae ex natura sua habent virtutem ignendi. quidem ignitio non naturali cursu rerum sed virtute diuina fiet. et ex omnibus istis causis sic congregatis generabitur ignis qui faciem huius mundi exuret. Si autem hee opiniones directe considerentur inuenientur diuersificari quantum ad causam generationis illius ignis et non quantum ad speciem eius. Ignis enim generatus a sole vel ab inferiori calefactione est eiusdem speciei cum igne qui est in sua spera nisi inquantum admiscetur ei de materia aliena. quod quidem tunc oportebit quia ignis non potest aliquid purgare nisi secundum hoc quod alteratur et efficitur materia eius aliquo modo. vnde simpliciter concedendum est quod ignis ille erit eiusdem speciei cum isto. Ad. j. ergo dicendum quod ignis ille quantus sit eiusdem speciei cum igne qui apud nos est. non tamen est idem numero. Videmus autem quod duorum ignium eiusdem speciei vnus alterum destruit maior. minorem consumendo materiam eius. et similiter etiam ille ignis ignem qui apud nos est consumere poterit. Ad. ij. dicitur. quod fiat operatio quae procedit a virtute rei est virtutis iudicium. ita quod virtus est iudicium essentie vel naturae quae procedit a principijs essentialibus rei. Operationem autem quae non procedit ex virtute rei operantis non indicat virtutem ipsius. sicut patet in instrumentis. Actio enim instrumenti magis manifestat virtutem mouentis quam virtutem instrumenti. quia virtutem agentis manifestat vt primum principium operationis. Virtutem autem instrumenti non manifestat nisi quatenus est susceptiuum influentie principalis agentis secundum quod mouetur ab eo. Similiter etiam virtus que non procedit ex principijs essentialibus rei non manifestat naturam eius nisi quantum ad susceptibilitatem. sicut virtus quae aqua calefacta potest calefacere. non manifestat naturam eius nisi quantum ad calefactibilitatem. et ideo nihil prohibet quin aliquis habens hanc virtutem sit eiusdem speciei cum aqua non habente virtutem istam. Similiter etiam si ignis non conuenientes quod ignis ille qui habebit vim purgandi faciem mundi sit alterius speciei ab igne qui apud nos est. cum vis calefactiua non oriatur in ipso ex principijs essentialibus. sed ex diuina operatione siue dicatur quod illa virtus sit aliqua qualitas absoluta sicut calor in aqua calefacta siue sit intensio quaedam sicut de instrumentali virtute in. j. di. decimi. et hoc probabilius est. quia ignis ille non aget nisi vt instrumentum diuine virtutis. Ad. nj. dicendum quod ignis ex propria natura non fertur nisi sursum. sed in motum feretur natura quae requirit extremum speciei. sic sequitur materie combustibilis situm. a per modum istum non est inconuenientes quod vel in circuitu vel in deorsum moueatur. a principio secundum quod agit vt instrumentum virtutis diuine.

Quaestio quinta.

Ad. nj. sic proceditur. videtur quod ignis ille purgabit etiam celos superiores. quia in praedicatur. Opera manuum tuarum sunt celi: ipsi peribunt tu autem permanes. sed etiam superiores celi sunt opera manuum dei. ergo ipsi in illa finali conflagratione peribunt. Contra. nj. pe. nj. dicitur celi ardentes soluentur et elementa ignis ardore tabescent. Celi autem qui ab elementis distinguuntur sunt celi superiores in quibus fixa sunt sidera sed videtur quod etiam illi per ignem illum purgabuntur. Contra ignis ille est ad hoc vt remoueat a corpo-

bus indispositōem ad perfectiōem glē·sed ī
cēlo superiori inuenīt indispositō et ex parte
culpe·qz dyabolꝰ ibi peccauit·et ex parte na
turalis defectūs·q̃a ro·viij·sup illud Scimꝰ
q ōnis creatura ingemiscit et parturit vsqz
adhuc·dicit glo·omnia elemēta cū labore sua
explent officia·sicut sol et luna nō sine labore
statuta sibi implent spacia·ergo etiā cēli pur
gabunt p ignem illū· Sz cōtra est q corpora
cēlestia pegriue impssionis receptiua nō
sunt· Pō·sup illud·ij·thes·j. In flāma ig
nis dantis vindictā·dicit glo·ignis erit ī mū
do qui pādet eum tm spacium aeris occupās
quātum occupauit aqua in diluuio·ꝗ aqua
diluuij non ascēdit vsqz ad supiores cēlos·ꝗ
solum·xv·cubitis sup altitudinē montiuz·vt
habet gen·vij·ergo cēli supiores illo igne ñ
purgabunt· Verius videt q ignis ille a
lia elemēta consumet·qz vt dicit glo·bede·ij·
Pet·vlt·elemēta quatuor quibꝰ mundꝰ consi
stit ille maximꝰ ignis cōsumet·nec cuncta in
torum cōsumenī vt non sint·sed duo ex toto
ꝛsumet·duo vero in meliorē restituet faciem·
ergo videt q ad minus duo elemēta per ignē
illum destruenda sint totaliter· Pō·apoca·
xxj.dicit·pmum cēlū q pma terra abijt q ma
re iam non ē·ꝗ per cēlum aer intelligit·vt au
gꝰ·dicit·Mare autē est aquarū cōgregatio·
videt ergo q illa tria elemēta totaliter destru
entur· Pō·ignis non purgat nisi fm ꝗ q
alia efficiunt materia eius·si ergo ignis pur
gat alia elemēta oportz q eius materia effi
ciantur·ergo oportz q in naturā ignis trāse
ant·et sic a natura sua corrumpētur· Pō·
forma ignis est nobilissima fōē ad quā per
duci possit elementaris materia·sed per illaz
purgationē ōnia in statum nobilissimū muta
bunt·ergo alia elemēta in ignē totaliter con
uertūtur· Sed ctra est qd dicit·j. Cor·
vij·sup illud·pterit figura huiꝰ mundi· pul
critudo nō sba huiꝰ mundi pterit·ꝗ ipsa sba
elementorū pinet ad mūdi perfectōez·ergo
elemēta non ꝛsumūtur fm suam sbam Pō·
illa finalis purgatō q fiet per ignē rndebit p
me purgatōm q fcā est per aquā·ꝗ illa ñ cor
rumpit elemētorum sbam·ergo nec illa que
fiet ignem corrūpet· Verius videt q nec
ōnia elemēta per illum ignē purgabuntur·
qz vt iam dcm est Ignis ille non ascēdet nisi
quātum ascendit aqua diluuij·ꝗ aqua dilu
uij non puenit vsqz ad speram ignis·g nec
pe vltimā purgatōez elemētum ignis purga
bitur· Pō·apoc.xxj·dicit glo·sup illud·vi
di cēlum nouū.zc·immutatio aeris q terre du
bitabile non ē quin per ignē fiat ꝗ de aq dubi
tat·nā purgatōem in seipsa hē credit·g ad
mimꝰ non ē certū q oia elemēta purgent·
Pō·locus q̃ est ppetue infectōis nunq purgatur·ꝗ in inferno erit ppetua infectio·cū er
go infernꝰ intra elemēta collocet·videt q nō
totaliter elemēta purgent· Pō·paradisus
terrestris in terra ꝛtinetur·ꝗ ille non purga
bit per ignē·qz nec etiā aq diluuij illuc ascen
derūt vt beda dicit·et hētur in·ij·sentē·di·xv
ij·g videtur q nō totaliter ōnia elemēta pur
gentur· Sed ꝛtra est glo·sup inducta q ha
bet·ij·pet·vlt·q q̃tuor elemēta ignis ille cō
sumet· Rndeo dd·ad·j·qōnez·q purgatō
mundi ad hoc est vt remoueat a corpibꝰ di
spositio ꝛtraria pfectioni glē vt sup dcm est
q quidē pfectio est vltīa rerū cōsumatio·et ꝗ
quidē indispotio in oibꝰ corporibꝰ inuenit ꝗ
diuersimode in diuersis· In quibusdā enim inue
tur idispositio fm aliqd inherēs sbe ipōrū·si
cut in istis corpibus inferioribꝰ q per mutuā
mixtionē deriduūt a ppria puritate In q̃busdā
vero corporibꝰ inuenit indispositio nō per ali
qd sbe eorū inherēs·sic in corporibꝰ cēlestibꝰ
in q̃bꝰ nichil inuenit repugnans vltime pfe
ctioni vniuersi·nisi motꝰ q est via ad perfec
tionē·nec motꝰ q̃libz·ꝗ localis tm q nō vari
at aliquid qd intrinsecū sit rei·vt sbam á q̃n
titatē aut q̃litatē·ꝗ solum locū q est ex rem et
ideo a fba cēli superioris nō oportz q aliqd
remoueat·sed oportz q motꝰ eius q̃ceretur·
Quietatio autē motꝰ localis nō fit actōez ali
cuius ꝛtrarij agentis·sed per ꝗ q motor desi
stit a mouēdo·et ideo corpa cēlestia nec p ig
nem nec per aliquꝰ creature actōez purgabū
tur·ꝗ ipsa eorū q̃etatio sola volūtate dīna ac
cidēs eis loco purgatōis erit· Ad·j·g dd·
q sicut dicit aug·xx·de ciuitate dei·verba illa pō
itelligenda, sūt de cēlis aereis q purgabunt
p ignē vltime conflagratōis· Vel dd·q si etiaz
de superiorib cēlis intelligat·tūc dicūtur peri
re quātū ad motū q nūc ꝛtinue mouētur
Ad·ij·dd·q petrꝰ se exponit de q̃bꝰ cēlis itel
ligat·pmiserat ei aīī verba inducta q cēli p
us et terra per aquā perierāt q nūc sūt eodē
verbo reposita igni reseruati in die iudicij·illi
g cēli per ignē purgabūtur q pus aq diluuij
sūt purgati·s·cēli aerij Ad·iij.dd·q ille la
bor et illa seruitꝰ creature q corporibꝰ cēlesti
bꝰ ab amb·attribuit·nil ē aliud q viciissitudo
motꝰ rōe aniꝰ rpi subiaunt·et defectꝰ vltime
ꝛsummatōis que finaliter in eis erit·ex aul-

pa etiã dæmonũ cælum empireũ infectionẽ
non cõtraxit · qz peccando statim de cælo ex=
pulsi sunt · Ad · ij · questionẽ dõ · q ãt hãc
questionẽ multiplex est opinio · Quidam em
dicunt q omnia elementa manebũt quãtum
ad materiã · õmia autẽ mutabunt quãtũ ad
imperfectionẽ · sed duo eorũ retinebunt ꝓpriaz
formã substantialẽ scilicz aer et terra · in duo
bꝰ vero sez igne et aq̃ ñ remanebit forma sbalis
eorũ ꝗ mutabũtur ad formã cæli · a sic tria ele
menta · s · ignis aer et aq̃ cælum dicẽtur · q̃=
uis aer retineat eandẽ formam sbalẽ quam
nunc hz · qz nunc etiã cælũ dicit · vnde et apo
ca · xxj. non fit mentio nisi de cælo et terra · vi=
di inquit cælum nouũ et terrã nouam Sed hꝯ
opinio est õmno absurda · ꝛpugnat eiq phie
ꝗm quam pom non põt q corpora inferiora
sint in potentia ad formã cæli · cum nec mate
riam habeant cõmunem nec ꝛtrarietatez ad
inuicem · et etiã theologie qz ꝗm hanc positi
onem nõ saluabitur pfectio vniuersi cũ inte=
gritate suaꝝ partium duobꝰ elementis subla
tis · vnde per hoc q dicit cælũ intelligit quin
tum corpus · Omnia vero elementa intelligũ
tur per terrã · sicut in pslõ · Laudate dñm de ter
ra · et sequitur · Ignis grando niz glacies · ꝛc ·
Et ideo alij dicunt q õmia elemẽta manebũt
ꝗm substantiã · sed qualitates actiue et passi
ue ab eis remouebũtur · sicut etiã ponunt q ĩ
corpe mixto elementa saluãtur ꝗm formas su
as sustãtiales sine hoc q ꝓpias q̃litates ha=
beant cum sint ad medũ reducte · et medium
neutꝝ extremoꝝ est · Et huic etiã videtur cõ
sonare qd aug⁹ · dicit · xx · de ciui · dei · de illa c
flagratione mundana elementorũ corruptibi
liũ · qualitates que corpibus nostris cõgrue=
bant ardẽdo penitus interibunt atqz ipsa sb
stantia eas qualitates habebit que corpibus
immortalibꝰ mirabili mutacõni cõuenant · ꝗ
istud non videtur ꝓbabile cũ qualitates ꝓpe
elemẽtoꝝ sint effectus formarũ substantialium
q formis substantialibꝰ manentibꝰ qualita=
tes predicte possint mutari nisi per actionez
violentã ad tempus · sicut in aqua calefcã vi
demus q ex vi siue speciei frigiditatẽ recupe
rat quã per actionẽ ignis amisit dũmodo spe
cies aque maneat · Et ꝑterea · ipse etiã quali=
tates elemẽtares sunt de pfectione secũda ele
mentoꝝ sicut ꝓprie passiones eorũ Nec est ꝓ
babile q in illa finali cõsũmatõne aliq̃d natu
ralis perfectõnis ab elemẽtis tollatur · Et iõ
videtur dicẽdum q manebũt elemẽta quãtũ
ad sbstantiã et qualitates eorum ꝓprias · sed
purgabuntur vt supra dictum est ab infectõ
ne quã ex pctis hominũ ꝛtraxerunt · et ab im
puritate que per actionem et passionẽ mutuã
in eis accidit · qz iam cessante motu ꝑmi mo
bilis in inferioribꝰ elementis mutua actio et
passio esse non poterit · et hoc augꝰ · appellat
qualitates corruptibiliũ elementorũ · s · inna=
turales eorũ dispositões ꝗm quas corruptiõi
appropinquant · Ad · j. ergo dõ · q ille ig=
nis dz quatuor elementa cõsumere inq̃tuz ea
aliquo modo purgabit · Qz autẽ sequitur q
duo ex toto ꝛsumet · non est intelligendum q
duo elemẽta ꝗm substantiam destruãtur · sed
qz duo magis remouebunt a ꝓprietate quaz
nunc habent · que quidẽ duo a quibusdã dicũ
tur esse ignis et aqua q̃ maxime cedũt in qua
litatibus actiuis · s · calore et frigore · que sunt
maxime corruptõnis principia in alijs corpi
bus · Et q̃a tunc non erit actio ignis et aq̃ q̃
sunt maxime actiua : maxime immutari vide
buntur a virtute quã nunc habent · Alij vero
dicunt hec duo esse aerem et aquã ꝓter va=
rios motus istoꝝ duorũ elementorũ quos cõ
sequũtur ex motu corporũ cælestium · et qz isti
motus non erunt sicut fluxꝰ et refluxus maris
et cõmotiones ventorũ et huiõi · Ideo illa ele
menta maxime mutabunt a ꝓprietate quam
nunc habẽt · Ad · ij · dõ · q sicut dicit augꝰ ·
xx · de ciui · dei · cũ dicit · et mare iam non est ·
per mare põt intelligi pñs seculũ de quo sup
payan̄ dixerat · mare dedit mortuos suos Si
tamen ad mare ad ltãm referamus · tunc est
dicẽdum q in mari duo intelligũtur · s · sub=
stantia aquarũ · et earũ dispositio quãtum ad
salsedinem et fluctuũ cõmotiones · et quãtuz
ad hoc sdm mare non remanebit · manebit
autẽ quãtum ad ꝑimum · Ad · iij. dõm · q
ignis ille non aget nisi vt instrumẽtum puide
ae et virtutis diuine · Vnde non aget in illa
elementa vsqz ad eorũ cõsumptionẽ · sed solũ
vsqz ad purgatõem Nec oportet q illud qd
efficitur materia ignis totaliẽ a spẽ ꝓpria cor
rumpat · sicut ptz in ferro ignito quod a loco
ignitõnis remotũ ex virtute speciei remanen
tis ad ꝓpriũ statũ et ꝑstinum redit · Et ita
etiam erit de elemẽtis per ignẽ purgatis ·
Ad · iiij · dõ · q in ptibꝰ elemẽtorũ nõ oportz
cõsiderari solum q̃d cõgruat aliqui parti ꝗm
se accepte · sed etiam q̃d congruat ꝗm ordinẽ
ad totũ · Dico ergo q q̃uis aqua esset nobi
lior si haberet formaz ignis · similiter terra et
aer · vniuersuz tamẽ esset imperfectius si tota
elementorũ materia formã ignis assumeret ·

Ad·iij·q·ddm· q̃ quidam dicant q̃ ignis ille ascendet vsq̃z ad summitatē spacij ꝓtinentis·nij·elementa·vt sic elemēta totaliter purgentur·et ab infectōne peccati quo etiā superiores ptes elemētorū sunt infecte·vt patet per fumū ydolatrie superiora inficiēs·et etiam a corruptione·q̃ elemēta ꝑm oīs ptes sui corruptibilia sunt· Sz ista opinio repugnat sacre scripture·q̃·ij·petri·iij·dr. q̃ illi celi repositi sunt ignī q̃ fuerunt per aquā purgati·Et augē dicit·xx·de ci·dei·q̃ ille mundus qui diluvio perijt ignī reseruat·Constat aūt q̃ aqua diluuij non ascendit vsq̃z ad summitatē spacij elemētorum:ꝗ solū vsq̃z ad·xv·cubitos super altitudines montiū·Et p̄·notū est q̃ vapores elauati a terra vel fum quidāq̃z non pūt p transire per totam sperā ignis vt peruenant ad summitatē eius·et ita infectō peccati non peruenit vsq̃z ad spacīū p̄dictum·A corruptibilitate etiā elemēta non pūt purgari per subtractōnem alicuius qd̄ per ignē possit ꝓsumi ꝗ per ignē poterūt cōsumi impuritates elemētorum que ex eorū ꝑmixtione peruenūt·huiūmodi aūt impuritates p̄apue sunt circa terrā vsq̃z ad medū aeris intersticiū·vñ vꝗ ad illd spacīū ignis vltime ꝓflagratōnis elemēta purgabit·tū em etiā aque diluuij ascendērāt·qd ꝓbabiliter estimari pōt ex montiū altitudine quos determinata mensura transcenderāt

Primū ergo cōcedimus Ad·ij·ddm·q̃ rō dubitatōis in glo·exp̄mitur·q̃ scz aqua in se virtutē purgatōis hē creditur·non tū hz vim purgatōis talis qualis futuro statui cōpetit·vt ex dictis patet· Ad·iij·dd·q̃ illa purgatio p̄cipue ad ꝗ erit·vt quicqd est imperfectōis a sanctorū habitatōe remoueat·et ideo in illa purgatōne totū qd est feduz ad locū dānatorū cōgregabitur·vñ infernus nō purgabit:sz ad ipsū adducent totius mundi purgamēta Ad·iij·dd·q̃ q̃ quis peccatum primi hominis in terrestri paradiso fit ꝓmissuz non tū locus ille est locus peccantiū· fuit nec celū empyreū·ex vtroqz em loco hō et dyabolus statim ꝓter pctm sunt eiecti·vnde locus ille purgatōne non indiget·

Questio·vj·

Ad·iij·sic p̄ditur·videt q̃ ignis vltie cōflagrationis iudiciū debet sequi·augē·em·xx·de ci·dei·hunc ordinē ponit eorū que in iudicio sunt futura·dicens· in illo iudicio vel circa illd iudiciū has res dicū esse futuras

helyam thesbitē:fidē iudeorū:anthixp̄m persecutiū·christū iudicatiū·mortuorū resurrectionem·bonorū malorumq̃z diuisionē·mundi cōflagrationē·eius dē q̃z renouationē·ergo conflagratio iudiciū sequit Ad·aug·dicit in eodē li·iudicatis impijs et in eternū ignem missis·figura huius mundi mundatorū ignīū cōflagratione peribit·ergo idē qd̄ prius Ad·dominus ad iudicandū venēs aliquos viuos reperiet vt patet ex ꝗ qd̄ habet·j.thes·iij· vbi ex persona eorū apls dicit·deinde nos qui viuimus q̃ residui sumus in aduētu domī ac sz hoc non esset si cōflagratio mūdi precederet q̃ per ignē dissoluent·q̃ ignis ille iudiciū sequitur· Ad·dominus dr iudicaturus orbem per ignez·et ideo cōflagratio finalis vidr esse executio dīni iudicij:ꝗ executio sequitur iudicīū ergo ille ignis iudiciū sequit Sz cōtra est qd̄ dr in ps·ignis ante ipsum precedet· Ad· resurrectio precedet iudicīū·alias nō videret omnis oculus christū iudicantē:sed mūdi cōflagratio resurrectionē precedet·sancti em qui resurgēt corpora spūalia etiā impassibilia habebunt·et ita non poterūt per ignē purgari cū tū in lrā dr ex verbis aug·q̃ per ignē illuz purgabit si quid in aliquibo sit purgandum q̃ ignis ille iudiciū precedet Iterius vidr q̃ ignis ille non habebit talē effectū in hoīb qualis in lrā designat·illd em cōsumi dicitur qd̄ reducat in nihilū:sz corpora impiorū nō resoluentur sz in eternū cōseruabunt vt eternā penā sustineant·q̃ ignis ille non erit mat cōsumptio vt in lrā dr·Si dicat q̃ cōsumet malorum corpora inquantū ea resoluet in aerē Contra·fiat corpora malorū ita et bonorū in aerem resoluent·ꝗ em est christi priuilegiū vt caro eius corruptionē non videat·q̃ etiam et bonis tūc repertis erit cōsumptio Ad· infectio peccati magis abundat in elemētis ꝗm q̃ venūt ad cōpositionē hūani corporis in q̃ est corruptio fomitis etiā quantū ad bonos q̃ in elemētis ex corp̄ humanū exūtibo·sz elementa ex corp̄ humanū exūtia purgabūtur ꝓter peccati infectionē·q̃ multo fortius oportet per ignē purgari elemēta in corporibo humanis exūtia·siue bonorū siue malorum·q̃ ita oportet vtrorūq̃z corpora resolui Ad·q̃ dū status vie durat elemēta filt agunt i bonos et in malos:sed adhuc durabit status huiūmodi vie in illa cōflagratione·q̃ post statū huius vie non erit mors naturalis que tū per illam conflagrationē causabit·ergo ignis ille eqlit er aget in bonos et in malos·et ita videtur·

q̃ non fit aliqua discretio inter eos quantuz
ad effēm illius ignis suscipiendum fiat in ira
ponitur. Sed illa oflagratio q̃si in momento
pficietur: ꝗ multi inuenietur viui in q̃bo erunt
multa purgabilia. g̃ illa oflagratio nō suffi=
ciet ad eorum purgationem. Ulterius videtur
q̃ ignis ille nō inuoluet reprobos. qz malach.
iij. sup illud. purgabit filios leui. dicit glosa
duos ignes legimus futuros. vnū qui pur=
gabit electos et p̃cedet iudicū. alterū q̃ repro=
bos cruciabit. ꝗ hic est ignis inferni q̃ malos
inuoluet. p̃mus aūt est ignis finalis oflagra
tionis. g̃ ignis finalis cōflagratōis non erit
ille q̃ malos inuoluet. Sed ignis ille deo ob
sequitur in purgatōne mūdi. g̃ dz remunerati
alys elemētis remuneratis. et p̃apue cū ignis
sit nobilissimū elemētorū. non g̃ videz q̃ in in=
fernū debeat derjā ad dānatorū pena. Sed
ignis q̃ malos inuoluet erit ignis inferni: ꝗ
ignis ab initio mūdi preparatus est dānatis
vñ math. xxv. Ite maledicti in ignē eternuz
qui preparatus est ꝛc. Et ysa. xxx. parata est
ab heri tophet a rege p̃parata ꝛc. glo. ab heri
id est ab initio tophet. i. vallis gehenne. sz ig
nis ille finalis cōflagrationis nō fuit ab initō
p̃paratus ꝗ ex cursu mūdanorū igniū gnabi
tur. g̃ ille ignis est alius ab igne inferni qui
reprobos inuoluet. In contrariū est qd in
ps. de igne illo dz. q̃ inflammabit in circuitu
inimicos eius. Sed dan. vij. dz. igneus flu=
uius rapidus q̃ egrediebat a facie eius. glo.
vt pctōres trahēt in gehennā. loquit aūt au
ctoritas illa de igne illo de quo nūc est mētio
per quandā glo. q̃ ibi dicit vt bonos purget
et malos punit. g̃ ignis finalis conflagratō
nis in infernū cū reprobis demerget. Ad
dd. ad. j. q. q̃ illa conflagratō ꝑm rei veritatē
quantū ad sui initiū iudicū precedet. quod ex
hinc manifeste colligit. q̃ mortuorū resurre
ctio iudicū p̃cedet. qd patet ex ꝗ qd dicit. j.
thes. iij. q̃ illi etiā qui dormierūt rapient in
aera obuiā christo ad iudicū venēti. sic autē
erit resurrectō cōis. et corporū sōrum glorifi=
catio. sancti cū resurgentes corpa glriosa re=
sument. vt patet p illud qd dicit. j. cor. xv. se
minatur in ignobilitate surgent in glria. simil
aūt cū corpa sōrum glrificabunt et tota crea
tura suo mō renouabit. vtz p id qd dicit. ro.
viij. q̃ ipsa creatura liberabit a seruitute corru
ptionis in libertate glrie filiorū dei. cū g̃ cōfla
gratio mūdi sit dispositio ad renouationē pre
dictam vt ex dictis patz. manifeste pōt colligi
q̃ illa conflagratio q̃ ad purgationē mūdi iu

dicium p̃cedet. sed q̃ ad aliquē actū. q̃. s. est ꝗ
uoluere malos iudicū sequitur. Ad. j. g̃ dōm
q̃ aug. nō loquitur determinādo. sz opinando.
qd patz ex ꝗ qd sequitur. q̃ oia quidē ventura ee
credendū est. sz q̃bo modis et quo ordie veni=
ant magis tūc docebit res experientia. q̃ nūc
ad perfectū hoīs intelligētia valeat consequi
Existimo tū eo quo a me commemorata sunt
ordine esse venūra. ergo patz q̃ ꝗ dixit opinā=
do. Et sil'r dd. ad. ij. Ad. iij. dd. q̃ sicut su
pra. xliij. di. dcm est. omīs hoīes moriētur et
resurgent. sz tū illi viui dīnt reperiri q̃ vsqz ad
tēpus conflagratōis in corpe viuēt. Ad. iiij
dd. q̃ ignis ille nō exequitur sententiā iudicis
nisi q̃ ad inuolutionē malorū. et quantū ad ꝗ
sequitur iudicium. Ad. ij. q. dd. q̃ ignis ille
final' conflagratōis quantū ad ꝗ q̃ iudicium
precedet aget vt instrm̄ diuine iustitie. et ite=
rum per virtutē naturalē ignis. quantū ergo
pertinet ad virtutē naturalē ipsi? sil'r aget in
bonos et malos q̃ viui reperiētur. vtrorunqz
corpora in cinerē resoluendo. inquantuz vero
aget vt instrm̄ dme iustitie. diuersimode agz
in diuersos quantū ad sensū pene. mali cū p
actōnem ignis cruciabūtur. bonī vero in q̃bo
nihil purgandū inuenient omīno nullū dolorē
ex igne sentient. sicut nec pueri senserunt i ca
mino. Dan. iij. q̃uis eorū corpora nō seruen
tur integra sicut puerorū ꝗuata fuerūt. a hoc
diuia virtute fieri poterit. vt sine doloris cru
ciatu resolutionē corporū patiātur. bonī vero i
q̃bo aliquid purgandū reperiet sentient cruci
atum doloris ex illo igne plus vel min? p me
ritorum diuersitate. sed quantū ad actū quez
post iudicū ille ignis habebit. in dānatos tā
tum aget. qz omīs bonī habebūt corpora im
passibilia. Ad. j. ergo dōm. q̃ consuptio ibi
accipitur non pro annihilatione. sed pro reso
lutione in cinerē. Ad. ij. dd. q̃ bonorū cor=
pora q̃ius in cinerē resoluātur per ignē. non
tū ex hoc dolorem sentient. sicut nec pueri in
fornace existentes vt dictum est. et quantuz
ad hoc est dissimile de bonis et malis. Ad
iij. dicendū. q̃ elementa in corporibo hūanis
existentia purgabuntur per ignem etiā in cor
poribus electorum. sed hoc per diuinā virtu
tem fiet sine cruciatu doloris. Ad. iij. dd.
q̃ ignis ille non aget tantū ꝑm naturalez ele
menti virtutē. sed etiam vt diuine iustitie in=
strumentū. Ad. v. dicendū. q̃ tres cause
sunt quare subico illi qui viui reperientur pur
gari poterunt. Una est quia pauca purgāda
in eis inuenietur. cū terrenis et peccatōibus

præcedentibꝫ fuerint purgati. Secūda est. qr
vim et voluntarij sustinebūt penā. pena autē
in hac vita voluntarie suscepta mlto plꝰ pur
gat q̃ pena post mortē iflicta. sicut patet in
martiribꝫ. q̃ si q̃d purgandū in eis inueniatur.
passionis falcē tollit. vt augꝰ. dicit. cū tñ pēa
martirū brevis fuerit in ꝓpatione ad penā q̃
in purgatorio sustinet. Tertia est qr calor il
le recuperabit in intensione quantū amittit in tē
poris abbreviatōne. Ad. iij. q. dd. q̃ tota
purgatio mūdi et innouatio ad purgatōnem
et innouationē hois ordinabit. et ideo oportet
vt mūdi purgatio et innouatio purgatōi q̃ in
nouationi hūani generis rñdeat. hūani autē
generis purgatio quedā erit qñ mali segrega
buntur a bonis. vñ dr Luce. iij. cuius ventila
brum ī manu sua et purgabit aream suā et con
gregabit triticū suū. i. electos in horreū suū. pa
leas aūt. i. reprobos cōburet igne inextinguibi
li. vñ ita erit de purgatōne mūdi. q̃ quicquid
erit turpe et fedū in infernū cū reprobis retru=
detur. quicq̃d aūt erit pulcrū et nobile in supe
rioribus reseruat ad gloriā electorū. et ita etiaz
erit de illo igne ꝓflagratōis sicut dicit basilius
sup illud ps. vox dñi intercidentis flammā ig
nis. qr quo ad calidū vstiuū. et quantū ad id
qd in igne grossum reperiet. descendet ad īferos
ad penā damnatorū. qd vero est ibi subti
le et luciū remanebit superi? ad gloriā electorū
Ad. j. q̃ dōm. q̃ ignis q̃ purgabit electos aī
iudicii erit idē cū igne ꝓflagratōis mūdi. q̃
uis quidā contrariū dicant. conuenit enī vt aiz
homo sit ps mundi. eodē igne purgetur hō et
mundus. dicunt autē duo ignes q̃ purgabit
bonos et cruciabit malos. et quantū ad officiū
um. et aliquo modo quantū ad sbam. qr non
tota sba ignis purgātis in infernū retrudet
vt dicūm est Ad. ij. dōm. q̃ in hoc ignis ille
remunerabit. qr illud qd est grossum in eo se
parabitur ab ipso et retrudet in infernū Ad
iij. dōm. q̃ sicut gloria electorū post iudicium
erit maior q̃ ante. ita et pena reprobōrum. et
ideo sicut claritas superiori creature addetur
ad augmentandā gloriā electōrum. ita et quic=
quid est turpe in creaturis retrudet in infer=
num ad augmentandū miseriam damnatorū
et ita igni ab initio ꝓparato in inferno non ē
inconuenies si alter ignis addatur Illi saltē
verba iudicis audient ꝛc. verba hec accipien=
da sunt non vocalia sed mentalia vt supra di=
ctum est Et peribit cēlum et terra non ꝑm
sbaz sed ꝑm spem. spes hic dr corruptibilitas
elementorū et alia q̃ ad ignobilitatē eorū spe=
ctant. Ministerio angelorum virtute dei co
perante ꝛc. hoc intelligendum est de bonis an
gelis quantum ad præceptum. sed de malis an
gelis quantum ad executionem.

Solet etiam queri in qua
forma ꝛc. Postq̃ determinauit
magister de diuino iudicio quan
tum ad modum iudicii et ad mi=
nistros iudicis. hic determinat ea q̃ pertinet
ad personā iudicis. Et diuiditur in ptes du=
as. In pma enī parte ostendit in q̃ forma xps
ad iudicium veniens apparebit In secūda de
terminat de hijs que iudicium circūstant. ibi.
et putant quidē dñm ꝛc. Prima pars diuidi=
tur in duas. In prima ostendit q̃ christus iu
dicabit in forma hominis. In secunda indu
cit filiitudinem scz q̃ xps ꝑm q̃ est homo est
causa resurrectionis corporū. ibi. et sicut dicit
christus ꝛc. Prima pars diuiditur in duas.
In prima determinat q̃ crīstus in forma ho
minis iudicabit. In secūda q̃ in forma hois
gloriosa. ibi. sed aiz in forma hūana ꝛc.
Et putant quidā ꝛc. hic determinat ea que
aduentū iudicis circunstant. et circa hoc duo
facit Primo determinat ea q̃ cōcomitantur iu
dicis aduentū. Secūdo ea q̃ cōsequuntur. ibi.
cum autē factum fuerit cēlū nouum ꝛc. Circa
primum duo facit. Primo enī determinat lo=
cum aduentus. Secūdo effectum iudicis veni
entis. ibi. veniente autē ad iudicium dño ꝛc.
Hic est duplex questio Prima est de ip
so iudice Secūda de mundi innouatione q̃
iudicū sequitur. Circa primum q̃runtur q̃
tuor. Primo vtrū christus in forma hois
sit iudicaturus Secundo vtrum in iudicio
apparebit in figura gloriosa Tertio vtruz
posset apparere in natura diuinitatis aliquibꝫ
sine gaudio Quarto de hijs que aduentū
iudicis circūstant

Questio. j.

Ad. j. sic ꝓceditur. videtur q̃ xps in for=
ma sērī non sit iudicaturus. iudicium
enī auctoritatē requirit in iudicante. ꝗ aucto=
ritas super viuos et mortuos est in cristo ꝑm
q̃ est deus. sic enī est dñs ꝛ creator omnium
ergo in forma diuinitatis iudicabit Ꝓ. in
iudice requiritur ptās inuinabilis. vñ ecc. vij
noli querere fieri iudex nisi valeas virtute irrī
pere iniquitates. sed virtus inuinabilis ꝑueit